

DOI 10.36074/grail-of-science.08.12.2023.51

КОМУНІКАТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО НАУКОВОГО ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСУ

Різванли Назарія Сергіївна

викладач кафедри теорії, практики та перекладу англійської мови
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Україна

В перше термін «дискурс» у лінгвістиці вжив американський учений З.С. Харріс в роботі «Дискурс-аналіз» у 1952 році, який його розумів як текстову реалізацію комунікативного процесу (акту) до якого застосовував дескриптивні методи аналізу речень й зв'язного мовлення [1].

Дискурс у мовознавстві розглядається в чотирьох аспектах: як текст (висловлювання), що занурений в конкретну соціокультурну ситуацію; як комунікативна ситуація (процес), що поєднує текст з іншими його складовими або як ситуація висловлювання, де поряд з текстом розуміється суб'єкт висловлювання; як система мовлення або тлумачення, що за французькою семіотичною традицією ототожнює дискурс з переважно усним мовленням; як тип дискурсивної практики або комунікативна подія [2].

Сучасні лінгвістичні студії визначають науковий дискурс як особливий (специфічний) вид комунікації (тип взаємодії), що здійснюється в результаті наукової діяльності та обумовлений нею [3]. Науковий дискурс являє собою спеціальний мовленнєвий реєстр, що ґрунтується на точності, систематичності та логічній аргументації, який використовується в наукових дослідженнях та академічних обговореннях. Переважна кількість наукових розвідок стосуються загальних підходів щодо типології наукового дискурсу, визначенню його конститутивних ознак, жанрової стратифікації та каналів реалізації [3-6].

Проте, науковий дискурс має власні синтаксичні, лексичні та стилістичні характеристики та особливості.

Науковий дискурс охоплює не лише наукову мову, а й її створення, розповсюдження та сприйняття в процесі комунікації вчених, як письмової, так і усної, їх публікації (статті, тези, наукові звіти, монографії), конференції, семінари, симпозиуми, тематичні форуми, а також інтерактивне спілкування.

До основних властивостей наукового дискурсу відносяться: використання спеціалізованої лексики й термінології, максимально точне, однозначне та чітке вираження власних думок; об'єктивність та нейтральність риторики, відсутність емоцій та суб'єктивності; використання перевірених даних, фактів, результатів досліджень; наявність строгої структури, логічності змісту та організації тексту (мови). Так наукові публікації мають чітку структуру:

актуальність, ключові слова, вступ, цілі дослідження, методологію, результати, оцінка (аналіз), висновки, використана література.

Сучасний англomовний науковий дискурс широко застосовує нові форми і засоби інформаційних систем і технологій, насамперед Інтернету, як електронного цифрового ресурсу світової комунікації.

Мережевому спілкуванню приділяється значне місце у лінгвістичній науці як особливій умові комунікації в Інтернеті, що впливає на структуру мови та її лексику. У цьому контексті лінгвісти виокремлюють особливий вид дискурсу – інтернет-дискурс, що має низку відмінних властивостей на морфемному, лексичному, синтаксичному та семантичному рівнях.

Інтернет-дискурс характеризується прагматичною та семантичною зв'язністю, передбачає ініціативну комунікацію адресанта та здатність адресата реагувати на висловлювання (усне, письмове), що дозволяє обирати та використовувати у відповідності до конкретної ситуації добір адекватної комунікативної стратегії та тактики [7].

До категоріальних ознак Інтернет-дискурсу переважна більшість науковців відносять: електронний (цифровий) сигнал як канал комунікації та опосередкованість технічних засобів; віртуальність та дистантність у часі і просторі; високий рівень залучення (проникність, доступність) користувачів; інтерактивність спілкування (обмін текстовими, аудіо та відео повідомленнями в режимі реального часу); наявність значної кількості інтертекстуальних та паратекстуальних зв'язків, гіпертекст; креалізованість (наявність відео та аудіо компонентів); переважна статусна рівноправність учасників; використання спеціальних символів (знаків) або нелітерний спосіб передачі емоцій (смайли, емодзі, стікери тощо); комбінація різних типів дискурсу; специфічна етика [7, 8].

Дослідження особливостей англomовного Інтернет-дискурсу є набагато ширшим ніж вітчизняного, що пов'язано з запізнім та повільним розвитком самого Інтернету в Україні. Так, в англomовній лінгвістичній літературі зустрічаються такі аналоги терміну Інтернет-дискурс як: computer-mediated communication, Netspeak, chatspeak, web discourse, electronic communication та інших [9, 10].

Аналіз робіт вітчизняних та зарубіжних науковців, дозволив нам надати визначення наукового Інтернет-дискурсу як такого, що переважно розглядається як сукупність текстів, отриманих в результаті наукової діяльності та обумовлених нею, що реалізовані у віртуальний (штучно створений технічними засобами), електронний (цифровий) комунікативний простір у результаті синтезу писемної та усної мови під час взаємодії учасників спілкування.

Сьогодні можна вести мову про науковий мережевий дискурс (Інтернет-дискурс), який являє собою, як традиційну (формальну), так і неформальну наукову комунікацію, яка поєднує в собі специфічні риси інших видів дискурсу.

Так до мережевих жанрів наукового комп'ютерно-опосередкованого спілкування відносяться наукові мережеві конференції, семінари, форуми, а також наукові дискусії у спеціальних чатах (наукових соціальних мережах), наукові блоги та інтернет-щоденники (дописи у соціальних мережах).

А отже, постає завдання з визначення впливу Інтернету на існуючі форми наукового дискурсу та формування нових англомовних лінгвістичних моделей наукової комунікації у цифровому середовищі.

Список використаних джерел:

- [1] Harris, Z.S. (1952). Discourse Analysis. *Language*, 28 (1), 1-30. Вилучено з: <https://doi.org/10.2307/409987>
- [2] Селіванова, О. О. (2010). Лінгвістична енциклопедія. Полтава : Довкілля, 844.
- [3] Льченко, О. М. (2002). Етикет англомовного наукового дискурсу : монографія, 288.
- [4] Голик, С. В. (2016). Науковий дискурс: основні напрями дослідження. *Сучасні дослідження з іноземної філології*, (14), 45-49. Вилучено з: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sdzif_2016_14_9
- [5] Маслова, Т.Б. (2012). Типологія наукового дискурсу в сучасній мовознавчій парадигм. *Англістика та американістика*, (10), 39-43.
- [6] Томахів, М. В. (2015). Англомовний науковий дискурс: сучасний стан та перспективи подальших досліджень. *Одеський лінгвістичний вісник*. (5), 154-157. Вилучено з: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/olinv_2015_5\(2\)_38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/olinv_2015_5(2)_38)
- [7] Тараненко, К.В. (2019). Лінгвоцінізми в інтернет-дискурсі: еколінгвістичний аспект. *Закарпатські філологічні студії*, 11 (1), 56-60. Вилучено з: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2019.11-1.11>
- [8] Кокнова, Т. А. (2022) «Інтернет дискурс»: визначення поняття і загальні характеристики (діахронічний аспект). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*, (57), 53-55. Вилучено з: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2022.57.13>
- [9] Chrystal, D. (2004). *Language and the Internet*. - Cambridge University Press, 272.
- [10] Herring, S. (2004). *Slouching toward the ordinary: current trends in computer-mediated communication*. New Media and Society. London: Sage Publications, 232.